

Program profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Siedlce na rok 2009

I. WSTĘP

Program profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Siedlce na rok 2009 opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku, założeniami krajowego programu przeciwdziałania narkomanii, ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i stanowi załącznik do Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007- 2012.

Program został opracowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siedlcach, w oparciu o diagnozę sytuacji w gminie Siedlce, przeprowadzoną w okresie IX – XI 2008 roku pod kierownictwem prof. dr hab. Zbigniewa Gasia oraz badania w ramach programu „Gimnazja w Gminie Siedlce bezpiecznym środowiskiem dla młodzieży – profilaktyka uzależnień przemocy rówieśniczej” przeprowadzone w okresie X - XII 2005 roku.

II. Opis zjawiska na podstawie diagnozy.

W diagnozowaniu problemu przyjęto założenia, że wykorzystane zostaną dane uzyskane w wyniku przeprowadzonych badań we wszystkich gimnazjach i starszych klasach Zespołów Oświatowych Gminy Siedlce.

Badania w ramach Lokalnej diagnozy zapotrzebowania na profilaktykę w środowisku uczniów Gminy Siedlce

Celem badań prowadzonych w szkołach była diagnoza czynników zagrażających zdrowemu rozwojowi uczniów.

Badaniami objęto łącznie prawie 1600 osób, tworzących następujące trzy grupy (w ramach każdej z nich szczegółowe podgrupy zidentyfikowane ze względu na zmienne płci i typ szkoły):

1. pierwszą stanowili **uczniowie** publicznych szkół podstawowych (klasy IV – VI) i gimnazjów (w zależności od wielkości środowiska badaniami objęto wszystkich uczniów lub też stosowano dobór losowy warstwowo-grupowy)
2. **rodzice** losowo dobranych uczniów ze wszystkich badanych szkół (próba dobierana analogicznie do próby uczniowskiej)
3. **nauczyciele** zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w szkołach objętych diagnozą (dobór celowy)

W trakcie realizacji programu okazało się, że część osób zakwalifikowanych do programu odmówiła udziału w badaniach (najczęściej rodzice i incydentalnie nauczyciele), zaś część wyników badań nie spełniała kryteriów wiarygodności. W efekcie do ostatecznych analiz wykorzystano wyniki uzyskane od 1574 osób (odpowiednio: 1036 uczniów, 458 rodziców i 80 nauczycieli). Powstały w ten sposób grupy o zróżnicowanej liczebności osób badanych, ale zachowujące wiarygodność w zakresie zmiennych objętych procesem badawczym.

PROJEKT

W badaniach wykorzystano zarówno narzędzia opracowane na potrzeby niniejszego programu badawczego (tj. trzy wersje kwestionariusza EPIDAL: dla uczniów, dla rodziców i dla nauczycieli), jak i wystandaryzowane testy psychologiczne, umożliwiające diagnozę jakości funkcjonowania osób uczestniczących w badaniach.

Wyniki badań wśród uczniów:

1. Palenie papierosów w deklaracjach uczniów szkół:
 - a/ w szkole podstawowej w miarę systematycznie pali 14,8% ogólnej populacji badanej młodzieży
 - b/ w gimnazjum systematycznie pali 13,7% ankietowanych
 - c/ badania z 2005 roku - pali 12,75% uczniów gimnazjów

Tabela nr 1 – Porównanie wieku inicjacji papierosów przez uczniów

Wiek (chi-kwadrat 84,814; df 5; pi 0,000)	SP	Gimn
	Nie próbowałem	86,7
Nie pamiętam	5,8	15,8
Do 8	3,7	3,7
9-10	2,5	4,0
11-12	1,2	4,3
13 i powyżej	0,0	6,8

Źródło: Z. Gaś – Lokalna diagnoza zapotrzebowania na profilaktykę w środowisku uczniów Gminy Siedlce

2. Picie piwa w deklaracjach uczniów szkół:
 - a/ podstawowych - 18,6 % dziewcząt i 35,2 % chłopców deklaruje wystąpienie w ich życiu faktu inicjacji picia piwa. Spośród tych uczniów klas IV – VI 8,2 % badanych chłopców pije po kilka razy w tygodniu, a 8,3% badanych dziewcząt wręcz codziennie.
 - b/ wśród uczniów gimnazjów 46,9 % dziewcząt i 65,5 % chłopców deklaruje, iż próbowali picia piwa. Spośród nich 5,7% uczniów pije piwo kilka razy w tygodniu, a 3,4 % badanych – codziennie.

Tabela nr 2 – Porównanie deklarowanego wieku inicjacji piwa przez uczniów

Wiek (chi-kwadrat 148,051; df 5; pi 0,000)	SP	Gimn
	Nie próbowałem	72,7
Nie pamiętam	12,3	25,3
Do 8	9,4	7,7
9-10	3,5	3,5
11-12	1,9	5,8
13 i powyżej	0,2	13,5

Źródło: Z. Gaś – Lokalna diagnoza zapotrzebowania na profilaktykę w środowisku uczniów Gminy Siedlce

PROJEKT

3. Picie wina wśród uczniów szkół:

a/ podstawowych – kontakt z winem miało już 10,1% dziewcząt (połowa z nich deklaruje, że pije aktualnie wino) i 21,3% chłopców (z czego 27,3 % aktualnie deklaruje picie wina),

b/ wśród uczniów gimnazjów aktualnie pije wino 29,3 % dziewcząt i 37,1 % chłopców. Większość uczniów pije wino okazjonalnie, 7,5 % kilka razy w miesiącu lub częściej

Tabela nr 3 – Porównanie deklarowanego wieku inicjacji wina przez uczniów

Wiek (chi kwadrat 101,016; df 5; pi 0,000)	SP	Gimn
	Nie próbowałem	83,7
Nie pamiętam	8,5	19,2
Do 8	2,7	2,1
9-10	2,8	3,6
11-12	2,3	6,2
13 i powyżej	0,0	8,4

Źródło: Z. Gaś – Lokalna diagnoza zapotrzebowania na profilaktykę w środowisku uczniów Gminy Siedlce

4. Picie wódki w deklaracjach uczniów szkół:

a/ podstawowych – dotychczasowe kontakty z wódką deklaruje 11,6 % całej badanej populacji (dziewczęta 4,5%, chłopcy 17,6%). Spośród nich do aktualnego picia wódki przyznaje się 1/4.

b/ gimnazjalnych – inicjację picia wódki zadeklarowało 28,2 % badanej populacji (dziewczęta – 16,3 %, chłopcy 40,9%). Do aktualnego picia wódki przyznaje się 1/3 spośród nich.

Tabela nr 4 – Porównanie wieku inicjacji wódki przez uczniów

Wiek (chi-kwadrat 80,937; df 5; pi 0,000)	SP	Gimn
	Nie próbowałem	88,5
Nie pamiętam	5,5	10,3
Do 8	1,2	1,0
9-10	2,3	2,8
11-12	2,3	3,0
13 i powyżej	0,2	11,2

Źródło: Z. Gaś – Lokalna diagnoza zapotrzebowania na profilaktykę w środowisku uczniów Gminy Siedlce

5. W badaniach z 2005 roku zażywanie alkoholu (piwo, wino, wódka) w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem zadeklarowało 24, 47 % ankietowanej młodzieży gimnazjów.

6. Używanie narkotyków w deklaracjach uczniów szkół:

a/ podstawowych – inicjację narkotykową ma za sobą 5,5% badanych chłopców. Spośród tej grupy chłopców 6,4% przyznaje, że aktualnie używa narkotyków. Żadna z badanych dziewcząt nie zadeklarowała kontaktu z narkotykami.

b/ gimnazjów - inicjację narkotykową ma za sobą 2,9% dziewcząt i 5,9% chłopców. Spośród nich tylko nieliczni przyznają się do aktualnego używania narkotyków.

c/ w badaniach w 2005 roku kontakt z narkotykami ujawniło 2,29% ankietowanych uczniów gimnazjum.

7. Uczniowie gimnazjów prezentują w porównaniu z uczniami szkół podstawowych zdecydowanie bardziej akceptujące postawy wobec różnych zachowań dysfunkcyjnych. Największy wzrost przyzwolenia dotyczy takich zachowań, jak: ukrywanie prawdy przed rodzicami (SP – 6,6 %, PG – 16,9 %), picie przez młodzież piwa (SP -7,3%, PG- 18%), wczesne kontakty seksualne (SP - 9,8%, PG - 24,4%), wagary (SP-5,7%, PG- 13,4%), wysługiwanie się młodszymi kolegami (SP - 7,4%, PG- 13%), stosowanie przemocy dla osiągnięcia swojego celu (SP- 5,9%, PG- 11,9%).
8. Opinia na temat przyczyn sięgania po środki odurzające jest ważnym elementem obrazu zagrożeń. Najczęściej wskazywana przyczyna to namawianie przez rówieśników (SP- 28%, PG- 57%). Badania w 2005 roku również wskazywały na znaczący udział presji rówieśniczej jako przyczyny sięgania po używki przez młodzież szkół gimnazjalnych.
9. Z porównania uzyskanych danych dotyczących obserwowanych zachowań przemocowych wynika, że uczniowie szkół gimnazjalnych statystycznie istotnie częściej niż uczniowie szkół podstawowych obserwują w swoim środowisku występowanie przemocy. Różnica ta najwyraźniej jest widoczna w przypadku takich zachowań, jak: opowiadanie na czyjś temat nieprawdziwych historii, wykluczanie z grona rówieśników, przemoc medialna (obraźliwe sms-y i e-maile), a także wyzwiska / obelgi i przezywanie/wyśmiewanie.
10. Wyniki badań wskazują, że w szkole nie ma miejsc wolnych od przemocy, a są tylko miejsca, w których przemoc jest więcej lub mniej. Najbezpieczniejsze miejsca w szkole to: stołówka, klasa szkolna podczas lekcji, wycieczki szkolne, a więc te miejsca i sytuacje, w których jest stały nadzór osób dorosłych. W miarę wzrostu wieku życia uczniów wzrasta także liczba postrzeganych przez nich zachowań przemocowych w drodze do lub ze szkoły, ale także w klasie podczas lekcji. Gimnazjaliści znacznie częściej przyznają się do stosowania różnych aktów przemocy, a zwłaszcza w formie werbalnej oraz przez wykluczanie ze swojego grona.

Wyniki badań przeprowadzonych wśród nauczycieli:

1. Zdaniem nauczycieli bardzo poważnymi problemami w odbiorze szkoły są: zaniedbywanie przez uczniów obowiązków szkolnych, bezrobocie rodziców oraz stosowanie przez uczniów przemocy. Badani nauczyciele wskazują, iż szkoła najskuteczniej radzi sobie z likwidowaniem przemocy w szkole oraz wandalizmem szkolnym, ograniczaniem używania przez uczniów środków odurzających oraz zaniedbywaniem przez uczniów obowiązków szkolnych. Natomiast szkoła doświadcza niskiej skuteczności swoich działań w zakresie nadużywania alkoholu przez rodziców uczniów, niewydolności wychowawczej rodziców, palenia papierosów przez uczniów.
2. W opinii nauczycieli sięganie przez uczniów po różnego rodzaju środki psychoaktywne jest wynikiem wpływu grupy rówieśniczej. Znacznie mniejszą rolę przypisują nauczyciele potrzebom hedonistycznym (dla przyjemnego spędzania czasu, z nudów, sposób na relaks) .
3. Najskuteczniejsze sposoby postępowania z uczniami palącymi papierosy, pijącymi alkohol i używającymi narkotyków według badanych nauczycieli to informowanie o szkodliwych skutkach, wsparcie i zaangażowanie rodziców i rozmowa wychowawcza z dzieckiem. Natomiast najmniej liczni są ci, którzy znaczącą wagę przywiązują do dawania osobistego przykładu, rozwijania zainteresowań oraz prowadzenia działań profilaktycznych dla uczniów.
4. Zdaniem nauczycieli, wiedza młodzieży na podstawowe tematy, ważne dla skutecznej profilaktyki, jest wyższa od przeciętnej, ale nadal niewystarczająca. Ich zdaniem uczniowie dysponują zdecydowanie największym zasobem wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów. Mniejszą wiedzę posiadają na temat problemów alkoholowych oraz przemocy

rówieśniczej, zaś najmniej znają faktów z zakresu używania narkotyków. Konieczne są zatem według nich programy edukacyjne dla uczniów z zakresu uzależnień i przemocy rówieśniczej.

Wyniki badań przeprowadzonych wśród rodziców:

1. Według ankietowanych rodziców najczęstszymi problemami dotyczącymi rodzin badanych dzieci są: bezrobocie, wychowywanie się dziecka w rodzinie wielodzietnej, zaniedbywanie przez dziecko obowiązków szkolnych oraz doświadczanie przez rodziców trudności wychowawczych. Nieliczni rodzice informują o zapotrzebowaniu na zewnętrzną pomoc.
2. Około 1/3 badanych rodziców nie udzieliła odpowiedzi na pytania o sposoby postępowania z dzieckiem palącym papierosy, pijącym alkohol, używającym narkotyków czy stosującym przemoc. Około 65% rodziców jako przyczynę picia przez nastolatków alkoholu podaje wzorowanie się na dorosłych, jednocześnie niewielką wagę przywiązują do dawania osobistego przykładu.
3. Za najskuteczniejsze metody postępowania z dzieckiem dysfunkcyjnym rodzice uważają rozmowę wychowawczą, perswazję – ok.40%, informację o szkodliwych skutkach stosowania używek ok.- 25%. Znacząca grupa rodziców ok. 30% (przy narkotykach 36,2%) nie wskazuje skutecznych metod postępowania z dzieckiem.
4. W ocenie badanych rodziców wiedza młodzieży z zakresu profilaktyki jest niewystarczająca. Stosunkowo najwięcej faktów znają w zakresie palenia papierosów, a najmniej używania narkotyków, podobnie jak nauczyciele.
5. Oceniając potrzeby profilaktyczne nastolatków uważają, że pomocnymi sposobami są: pomoc w dokonywaniu odpowiedzialnych wyborów, wzbogacaniu systemu wartości, porozumiewanie się z dorosłymi i rozwiązywanie trudności osobistych. Na ostatnim miejscu wskazywali działania mające na celu poprawę samooceny młodzieży. Ze strony szkoły najchętniej chcieli by korzystać z pogadarek i wykładów oraz konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, rzadziej zainteresowani są treningami i warsztatami dla rodziców oraz pomocą finansową, a najrzadziej terapią małżeńską. Co ważne, istnieje grupa rodziców deklarujących gotowość włączania się w ruch samopomocowy i działania w ramach rodzicielskiej grupy wsparcia.

W dalszym ciągu w skali ogólnopolskiej obserwowane jest zjawisko narastania spożycia alkoholu i narkotyków, szczególnie na terenie małych i średnich miast. Analiza badań z 2005 r. i aktualnie przeprowadzonych potwierdza tę tendencję również na naszym terenie.

Biorąc pod uwagę wyżej wymienione dane i wyniki badań, należy kontynuować przede wszystkim, działania na poziomie profilaktyki uniwersalnej, w szerszym zakresie uwzględniając działania profilaktyczno – edukacyjne. Konieczne jest również rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej.

III. Potrzeby profilaktyczne środowiska lokalnego Gminy Siedlce na podstawie raportu opracowanego przez prof. dr. hab. Zbigniewa B. Gasia

Zapotrzebowanie na profilaktykę w środowisku dzieci i młodzieży obejmuje swoim zakresem osoby o różnym poziomie ryzyka, a więc zarówno tych, którzy jeszcze nie przejawiają zachowań problemowych (profilaktyka pierwszorzędowa), jak i tych, u których pojawiają się już zachowania dysfunkcyjne (profilaktyka drugorzędowa), jak wreszcie tych, którzy na skutek oddziaływań psychokorekcyjnych zaniechały zachowań ryzykownych i podejmują trud zdrowego życia w swoim naturalnym środowisku (profilaktyka trzeciorzędowa). W tym nurcie działań profilaktycznych szczególnie ważne jest, aby dzieci i młodzież:

- doświadczali zasady „zero tolerancji” dla zachowań dysfunkcyjnych

PROJEKT

- doświadczyli jednolitości oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych
- mieli możliwość klaryfikowania wartości i budowania dojrzałego systemu wartości (z preferencją wartości duchowych)
- docenili znaczenie wysiłku intelektualnego i osiągnięć szkolnych
- mieli możliwość doskonalenia umiejętności radzenia sobie z negatywną presją rówieśniczą
- mieli możliwość budowania motywacji prospołecznej i angażowania się w działania prospołeczne
- mieli możliwość korygowania opinii i postaw wobec środków odurzających (zwłaszcza piwa) i otrzymywali wsparcie rówieśnicze w tym zakresie
- mieli możliwość budowania nawyków korzystania z dóbr kulturalnych
- otrzymywali wzmocnienia pozytywne w związku z prowadzeniem konstruktywnego stylu życia
- nabyli umiejętności planowania osobistej kariery zawodowej w kontekście realiów lokalnych i ogólnospołecznych
- mogli aktywnie współdziałać na rzecz budowania optymizmu życiowego
- mieli zapewniony dostęp do miejsc relaksu i rozrywki wolnych od środków odurzających
- mieli możliwość bezpłatnego korzystania z infrastruktury profilaktycznej

Zapotrzebowanie na profilaktykę w środowisku rodziców koncentruje się wokół zagadnień otrzymywania wsparcia w skutecznym wywiązywaniu się z ról rodzicielskich, aby w efekcie rodzina i rodzice w maksymalnym stopniu stawali się źródłem czynników chroniących dzieci przed dysfunkcją i patologią oraz minimalizowali ilość i jakość czynników ryzyka. W tym nurcie działań profilaktycznych szczególnie ważne jest, aby rodzice:

- uzyskali wiedzę o prawidłowościach rozwojowych dzieci i młodzieży
- uzyskali wiedzę o uwarunkowaniach i przejawach dysfunkcyjności dzieci i młodzieży
- mieli możliwość doskonalenia umiejętności rodzicielskich
- mieli możliwość nabywania umiejętności prowadzenia rodzicielskiej interwencji wychowawczej
- doświadczyli potrzeby i rozwinęli umiejętności współpracy ze szkołą
- mieli możliwość modyfikowania dysfunkcyjnych wzorców życia rodzinnego
- mieli możliwość bezpłatnego korzystania z infrastruktury profilaktycznej
- mieli możliwość bezpłatnego korzystania z pomocy terapeutycznej i prawnej

Zapotrzebowanie na profilaktykę w środowisku nauczycieli i wychowawców koncentruje się wokół wspierania ich w nabywaniu i rozwijaniu wiedzy i umiejętności potrzebnych do sprawnego wywiązywania się z roli nauczyciela-wychowawcy, a więc konstruktywnego wypełniania czterech funkcji: **modelowej** (nauczyciel jako wzorzec zdrowych zachowań, postaw i stylu życia), **dydaktycznej** (nauczyciel jako osoba pomagająca uczniowi zrozumieć świat, w którym on żyje), **instruktażowej** (nauczyciel jako trener umiejętności życiowych, potrzebnych do konstruktywnego zaspokajania potrzeb życiowych) oraz **wychowawczej** (nauczyciel jako przewodnik w życiu, wspomagający rodziców w wychowywaniu i pomagający uczniowi budować stabilny i zdrowy system wartości oraz odnajdywać sens życia). W tym nurcie działań profilaktycznych szczególnie ważne jest, aby nauczyciele:

- otrzymali wiedzę na temat istoty profesjonalnej profilaktyki zachowań problemowych dzieci i młodzieży
- nabyli umiejętność identyfikacji funkcjonującej w środowisku szkolnym koncepcji wychowania i profilaktyki
- dokonali identyfikacji osobistych i profesjonalnych atutów i ograniczeń w swoich działaniach wychowawczych i profilaktycznych
- mieli możliwość doskonalenia umiejętności działania wychowawczego i profilaktycznego
- mieli możliwość doskonalenia umiejętności rzetelnej oceny stopnia funkcjonalności/dysfunkcyjności uczniów
- otrzymali pomoc w wypracowywaniu jednoznacznych procedur interwencji profilaktycznej

PROJEKT

- nabyli umiejętności i mieli możliwość zbudowania wewnątrzszkolnej sieci wsparcia w pokonywaniu trudności wychowawczych i profilaktycznych
- mieli możliwość rozwijania umiejętności międzyszkolnej integracji działań wychowawczych i profilaktycznych
- poznali możliwości i ograniczenia lokalnej infrastruktury profilaktycznej

Zapotrzebowanie na profilaktykę w środowisku szkolnych specjalistów koncentruje się wokół budowania kompetencji wychowawczych i profilaktycznych, dzięki czemu będą oni mieli możliwość w bardziej znaczący sposób wpływać na jakość działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły. W tym nurcie działań profilaktycznych szczególnie ważne jest, aby szkolni specjaliści:

- nabyli umiejętności identyfikacji funkcjonującej w środowisku szkolnym deklarowanej i ukrytej koncepcji wychowania i profilaktyki
- rozwinęli umiejętności budowania dojrzałej odpowiedzialności wszystkich uczestników środowiska szkolnego za własne zachowanie i styl życia oraz współodpowiedzialności za jakość funkcjonowania szkoły
- rozwinęli umiejętności budowania motywacji uczestników życia szkolnego do permanentnego samodoskonalenia
- uzyskali możliwość poznania procedur i doskonalenia umiejętności pozyskiwania środków finansowych na profilaktykę
- uzyskali możliwość doskonalenia umiejętności diagnozy zapotrzebowania na profilaktykę oraz ewaluacji działań profilaktycznych
- uzyskali możliwość międzyszkolnego ujednoczenia procedur badania zapotrzebowania na profilaktykę
- rozwinęli dotychczasowe i nabyli nowe umiejętności działania w ramach „Pogotowia profilaktycznego”
- otrzymali pomoc w zorganizowaniu lokalnego forum wymiany doświadczeń i budowania strategii działania profilaktycznego

Zapotrzebowanie na profilaktykę w środowisku lokalnych specjalistów koncentruje się wokół rozwijania kompetencji umożliwiających sprawne wywiązywanie się z roli środowiskowych specjalistów i ekspertów pomagających różnym osobom i środowiskom wychowawczym w ograniczaniu swojej dysfunkcyjności oraz rozwijaniu profesjonalizmu wychowawczego i profilaktycznego. W tym nurcie działań profilaktycznych szczególnie ważne jest, aby lokalni specjaliści:

- poszerzyli wiedzę i nabyli umiejętności konceptualizacji działań profilaktycznych w lokalnej społeczności
- mieli możliwość systematycznego poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności działania profilaktycznego
- poszerzyli wiedzę na temat procedur i uzyskali wsparcie w doskonaleniu umiejętności pozyskiwania środków finansowych na profilaktykę
- mieli możliwość doskonalenia umiejętności diagnozy zapotrzebowania na profilaktykę oraz ewaluacji działań profilaktycznych
- uzyskali pomoc w organizacji lokalnego forum wymiany doświadczeń i budowania strategii działania profilaktycznego
- mieli możliwość doskonalenia umiejętności działania w ramach „Pogotowia profilaktycznego”
- mieli możliwość doskonalenia umiejętności animowania i superwizji działań samopomocowych oraz młodzieżowych programów rówieśniczych

Zapotrzebowanie na profilaktykę w środowisku lokalnych władz koncentruje się wokół rozwijania umiejętności tworzenia warunków do prowadzenia skutecznej profilaktyki środowiskowej,

PROJEKT

zmieniającej lokalną społeczność w oparciu o jej zasoby i osobistą odpowiedzialność jej mieszkańców. W tym nurcie działań profilaktycznych szczególnie ważne jest, aby przedstawiciele lokalnych władz mieli możliwość:

- podwyższania kompetencji w zakresie profilaktyki
- doskonalenia umiejętności strategicznego planowania profilaktyki
- rozwijania umiejętności kształtowania polityki informacyjnej na temat lokalnych działań profilaktycznych
- nabycia umiejętności zorganizowania i prowadzenia lokalnego „BANKU INICJATYW PROFILAKTYCZNYCH”
- doskonalenia umiejętności integrowania i monitorowania działalności profilaktycznej w lokalnej społeczności ¹.

IV. Zdiagnozowane obszary problemowe

Przeprowadzona diagnoza potwierdza, że w dalszym ciągu ważnym problemem mieszkańców Gminy Siedlce jest nadużywanie alkoholu. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest wczesna inicjacja alkoholowa dzieci i młodzieży oraz wzrastająca tendencja sięgania po wszelkie używki przez młodzież.

Przyczynami tych zjawisk są między innymi:

1. Dysfunkcje rodzinne (uzależnienia, przemoc).
2. Niskie kompetencje wychowawcze rodziców.
3. Osłabienie funkcji wychowawczej rodziny i szkoły.
4. Kryzys wartości i norm moralnych.
5. Bezrobocie.
6. Trudności osobiste i rodzinne.
7. Niska świadomość zagrożenia uzależnieniem.
8. Negatywny wpływ grupy rówieśniczej.
9. Wysoka akceptacja zachowań dysfunkcyjnych.

V. Definicja celów programu.

Cele główne:

1. Zmniejszenie tempa wzrostu spożycia alkoholu i narkotyków.
2. Ograniczanie szkód społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.
3. Popularyzowanie i promowanie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

1. Rodzina w zadowalającym stopniu realizuje swoje funkcje wychowawcze i społeczne.
2. Specjaliści wspierają rodzinę i szkołę w konstruktywnym radzeniu sobie z trudnościami.
3. Rodzice i nauczyciele doskonalą swoje kompetencje wychowawcze.
4. Wzrasta poziom wiedzy wśród dorosłych i młodzieży o zagrożeniach uzależnieniami.
5. Mieszkańcy Gminy w zdrowy sposób planują i spędzają czas wolny.
6. Młodzież skutecznie radzi sobie z negatywnym wpływem grupy rówieśniczej.

¹ Z. Gaś – Lokalna diagnoza zapotrzebowania na profilaktykę w środowisku uczniów Gminy Siedlce, Lublin 2008

PROJEKT

VI. Zadania Programu

Harmonogram realizacji zadań programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK	ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	TERMIN	BUDŻET (zł)
1.	Wydawanie postanowień o zgodności lokalizacji i kontrole punktów sprzedaży alkoholu, zakup taśmy mierniczej.	Liczba przeprowadzonych kontroli, uwagi pokontrolne	GKRPA	Cały rok	1000
2.	Szkolenie właścicieli sklepów i sprzedawców, osób zajmujących się pomocą rodzinie oraz członków komisji.	Liczba osób uczestniczących	GKRPA	Cały rok	10 000
3.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego GKRPA	Liczba osób korzystających	Wójt Gminy	Cały rok	12 000
4.	Zakup książek, broszur, materiałów edukacyjnych	Liczba zakupionych materiałów	GKRPA	Cały rok	3 000
5.	Organizacja zajęć warsztatowych, profilaktyczno – edukacyjnych dla młodzieży, rodziców i nauczycieli	Liczba osób korzystających ze szkolenia	GKRPA	Cały rok	15 000
6.	Dofinansowanie festynów szkolnych, teatrów promujących profilaktykę, organizacja konkursów profilaktycznych; w tym wydanie plakatu konkursowego	Liczba szkół organizujących w/w formy oraz ilość wydanych plakatów.	GKRPA	Cały rok	12 000
7.	Dofinansowanie kolonii i obozów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci korzystających z wyjazdów	GKRPA	wakacje	25 000
8.	Finansowanie udziału w zajęciach reintegracyjnych osób uzależnionych, po zakończeniu programu psychoterapeutycznego	Liczba osób korzystających z zajęć reintegracyjnych	Wójt Gminy	Cały rok	10 000
9.	Prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych (wynagrodzenie osób prowadzących zajęcia, zakup pomocy i materiałów do zajęć, dożywianie, itp.)	Liczba osób korzystających	GKRPA	Cały rok	45 000
11.	Motywowanie do leczenia odwykowego	Liczba: osób motywowanych, spraw skierowanych do Sądu i do biegłych	GKRPA	Cały rok	6 400
12.	Wynagrodzenia członków GKRPA	Liczba posiedzeń, rozmów motywacyjnych, Pomiarów i kontroli	Wójt Gminy	Cały rok	23 600
				Suma	163 000

PROJEKT

Harmonogram realizacji zadań programu profilaktyki i zapobiegania narkomanii

LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK	REALIZATOR	TERMIN REALIZACJI	BUDŻET
1	Dofinansowanie prowadzenia zajęć w ramach programów profilaktycznych (w tym „Bezpieczne Ferie”)	Liczba osób korzystających z zajęć	GKRPA	Cały rok	12 000
2.	Zajęcia edukacyjne dla uczniów zmierzające do kształtowania zachowań normatywnych, dotyczących używania substancji psychoaktywnych	Liczba uczestników	GKRPA	Cały rok	8 000
				Suma	20 000

Przewiduje się również podejmowanie działań wynikających z potrzeb, które nie były rozpoznane w trakcie budowy programu i rezerwuje się na ten cel kwotę 2000 zł oraz pozostawia możliwość dokonywania przesunięć środków na realizację poszczególnych zadań w ramach harmonogramu. Łączna kwota realizacji Programu wyniesie 185 000 zł.

VII. Zasady pracy i wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powoływana jest przez Wójta i nie podlega przepisom o upływie kadencji.
2. Spośród członków Komisji, drogą głosowania wybierany jest przewodniczący Komisji
3. Zadaniem przewodniczącego jest zwoływanie i prowadzenie posiedzeń oraz koordynacja działań poszczególnych członków Komisji i realizacji gminnego programu, współdziałanie z władzami gminy
4. Komisja pracuje na posiedzeniach plenarnych i na posiedzeniach Zespołów.
5. Posiedzenia Plenarne Komisji odbywają się w Urzędzie Gminy, co najmniej 22 razy w roku, przy obecności minimum 50% plus jeden składu komisji. Między posiedzeniami Plenarnymi Członkowie Komisji pracują w trzech zespołach:
 - **zespół do spraw pomiarów i kontroli**, do zadań którego należą: oględziny i pomiar miejsc usytuowania punktów sprzedaży alkoholu, kontrola prawidłowości korzystania z zezwoleń
 - **zespół do spraw profilaktyki**, zajmujący się koordynacją realizacji programów profilaktycznych w szkołach i świetlicach, przygotowaniem materiałów informacyjnych o działalności Komisji, umieszczaniem ich na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy, inicjowanie zakupu książek, czasopism itp.
 - **zespół do spraw motywowania do leczenia i przeciwdziałania przemocy w rodzinie** – prowadzenie rozmów motywujących do leczenia z osobami uzależnionymi, informowanie o możliwości korzystania z pomocy w Punkcie Konsultacyjnym, przygotowywanie dokumentacji w celu wydania opinii biegłego w przedmiocie uzależnienia, kierowanie do Sądu wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
6. Na posiedzeniach Plenarnych Komisji dokonuje się analizy prac w poszczególnych zespołach, podejmuje się postanowienia o zaopiniowaniu lokalizacji miejsc i punktów sprzedaży alkoholu oraz o kierowaniu wniosków do właściwych instytucji w sprawach realizacji programu profilaktyki.
7. Poszczególne Zespoły dokumentują swoją pracę w formie protokołów z przeprowadzonych działań.

PROJEKT

8. Członkowie Komisji wynagradzani są w formie umowy zlecenia, zawieranej z Wójtem gminy co 12 miesięcy. Członkowi Komisji przysługuje wynagrodzenie za:
- udział w posiedzeniu Plenarnym Komisji, zwoływanym przez przewodniczącego w wysokości 210 zł brutto dla przewodniczącego oraz 160 zł brutto dla członka,
 - prowadzenie rozmów motywujących do leczenia z osobami uzależnionymi i ich rodzinami, w wysokości 30,00 zł brutto za osobę, dla każdego członka zespołu,
 - oględziny i pomiar miejsc usytuowania punktów sprzedaży alkoholu, kontrolę prawidłowości korzystania z zezwoleń w wysokości 30,00 zł brutto za punkt, dla każdego członka zespołu,
 - koordynację realizacji programów profilaktycznych w szkołach i świetlicach, organizację szkoleń, zajęć warsztatowych i pozalekcyjnych, przygotowywanie materiałów informacyjnych o działalności Komisji, umieszczaniem ich na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy, inicjowanie zakupu książek, czasopism itp. w wysokości 35,00 zł za posiedzenie, dla każdego członka zespołu.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Janusz Mikulski